

rkang in zijn
nieuwe zang-
toet hij alleen
narin de psal-
aar zwijgt hij
in geen geval
als in zijn tijd
thosius inge-
gevoeld, want
van Augusti-
rk niet het ge-
Maar al mag
us niet te veel
an andere ge-
ale van zijn
us door hem
de hymnen in
men en uit de
dit voorbeeld
iet zonder ver-
heeft eerst het
gehouden, de
r zij, die naast
het een plaats
de overwin-

staat op grond
vrije kerklied-
tonen, dit toch
ristelijke kerk-
alngezang. In
men de zooge-
aats heeft men
e breiden door
urlijke lofzan-
k hier valt het
ge historische
anneer dat ge-
de kerk heeft

eds vroeg in de
na het psalm-
ds Tertulliana
urustius ver-
(in Psalm 106
meer beteeke-
(zoals reeds
en Toledo) ge-
zoogenaamde
atri et Filio et
n. d. w. z. Eere-
ren Geest tot in
kerk gebruikte
einde van het
tening. Behalve
e, het Gloria in
en engelenzang

Constitutiones
is morgenroze
dienst der kerk
(ologie zegt het
lgemeen in ge-
venzeor van de
doemd was aan
Heilig, heilig,
de deze lofzang
(VIII, 12) ver-
etgeen Cyrillus
zegt, blijkt, dat
n werd.

breiding waren
chrift vermeld.
riftuurlijke lof-
de Roode zee
ut. 32), het ge-
van Jesaja in
es. 38); de lof-
rigen aven, op-
Daniel 3; het
van Habakuk
de lofzang van
eike laatste als
ke verzameling
n in den bekent-
ibel, achter de
argisch gebruik
eks het midden
vermeldt onge-
en beweert, dat
de psalmen te
rijke lofzangen
moedijk uit te
er weten we dit
n opzichte van
er onzekerheid
nande oden of
n, die men aan
eeredienst van
en Heere Jezus
euw, worden ze
es genoemd als
werden, en in
ims hebben ze
emens gestant.
codex Alexan-
getijk, dat deze
in gebruik zijn
en het inzicht,
ze psalmen niet
dan ook buiten
van deze liede-
et bevorderlijk

s tot dit resul-
teft, dat we wel
nen werden ge-
xologische voor-
md en dat men
dzangen in de
en geen genoeg-
c het vrije kerk-

lied werd gebruikt. Sporadisch mag dit geschied zijn, zoals in Antiochië, maar het werd dan als een nieuwigheid afgekeurd. Wel staat het vast, dat inzonderheid de secten, zoals de Gnostieken, Arianen, Apollinaristen en Donatisten zulke vrije kerklieden hebben gelicht om daarmee hun kottersche gevoelens te verspreiden; juist dit feit is echter de oorzaak geweest, dat de Christelijke kerk huiverig is geweest het vrije kerklied in den eeredienst in te voeren. De besluiten van de concilies van Laodicea in het Oosten en van het concilie te Bracara in Spanje toonen zelfs, dat er een richting is geweest, die zeer beslist alleen het zingen van psalmen of van Schriftuurlijke lofzangen in de kerk wilde toelaten. Het is aan den invloed van Efraïm te danken, dat in de Syrische kerk het vrije kerklied ingang heeft gevonden: Romanos heeft dit gedaan voor de Griekse kerk in de 6e eeuw; wat de Westersche kerk betreft, is het vooral Ambrosius geweest, die het vrije kerklied heeft ingevoerd, maar eerst het concilie van Toledo in 633 heeft dit officieel gesanctioneerd en daarmee den tegenstand tegen het vrije kerklied gebroken.

Een dubbel jubileum.

De volgende week zal in Kampen een dubbel jubileum worden gevierd.

Wel liggen de data, waarop de hoogleraren Dr H. Bouwman en Dr A. G. Honig gedurende 25 jaar aan de Theologische School zijn verbonden eenige maanden uit elkander.

Maar het was toch een gelukkige gedachte beiden op één datum, den 7den Maart, te huldigen.

Hoogleraar geworden in een tijd, toen de Theologische School er niet florissant voorstond, hebben zij het genoegen gemaakt haar in groei te zien toenemen. En het zal hun tot voldoening stemmen, dat zij thans in zulk een bloeienden toestand verkeert, als zij nooit te voren heeft gekend.

Dat is zeker voor een niet gering deel te danken aan den trouwen arbeid van de beide professoren.

Zij dienden de kerken echter ook buiten de collegezaal.

Te waardeeren publikaties verschenen van hun hand.

In „De Bazuin” lieten zij licht vallen op menig belangrijk onderwerp.

Op onze Synodes waren zij steeds op hun post en hun adviezen werden zeer op prijs gesteld.

Thans sluit zich een periode voor hen af, waarop zij met dankbaarheid mogen terugzien en waarvoor het hun aan bewijzen van dankbaarheid niet zal ontbreken.

Zij hebben genade ontvangen om den Heere te dienen ook op ander dan kerkelijk gebied. Bewoog prof. Bouwman zich ook in de politiek, prof. Honig voelde zich bijzonder aangetrokken tot het werk der barmhartigheid.

Het verheugt ons, dat zij op den jubileumdag zullen hooren en aanschouwen, dat hun werk niet ijdel is geweest.

Dat is een eer, die hun niet door menschen wordt toegebracht, maar waarmee Godzelf hen kroont.

Mogen onze Kerken zich nog vele jaren in hun bezit verblijden.

Gaarne bieden wij hun hier onze warmste gelukwensen aan.

HEPP.

LITERATUUR EN KUNST.

Mej. M. W. MacLaine Pont. †

In het midden der vorige week is te Den Haag overleden Mej. M. W. MacLaine Pont, die jarenlang een der toegewijde leidsters is geweest in den arbeid der opvoedingsgestichten te Zetten.

Gedurende 35 jaren heeft zij te Zetten gewerkt, eerst als Secretaresse van Ds H. Pierson, later, toen haar meer en meer de praktische zijde van het mooie werk der opvoedingsgestichten begon aan te trekken, als hulpleidster en weldra als directrice van het opleidingshuis „Hosa Semma”, dat ze tot Augustus 1918 met nimmer-aflatende zorg heeft bestuurd. In dat opleidingshuis Hosa Semma waren ondergebracht de meisjes, die om een of andere reden niet op de bekende Zettensche kweekschool voor onderwijzeressen terecht konden en die nu, onder de treffelijke leiding van Mej. MacL. Pont, werden opgeleid tot huishoudelijken arbeid. Daar was het, dat zij haar zeldzame gaven kon ontloopen en tot de volle expansie van haar buitengewone geestkracht komen kon. „Gelijk een moeder van een groot gezin vooridurend met haar kinderen samen”, aldus schreef Geertui Carlsen (in „de Vrouw en haar Huis” van 1919), „en de uiteraard sobere leefwijze der gesichtshuishouding deeldend, trachtte zij zooveel doenlijk buiten en boven het gewone onderwijs aan de leerlingen op het verder levenspad een grondslag van algemeene ontwikkeling mee te geven. Wie er eveneens vatbaar voor waren, kregen van haar praktisch onderwijs in minstens één vreemde taal, waardoor menigen de weg geopend werd om buitenslands een betrekking te vinden”.

Dat was Mej. MacLaine Pont te Zetten: veel meer doende, dan de toch al zware taak eischte, altijd, ook in haar eigen tijd, bezig in het stille, maar hoogst belangrijke werk der opvoeding en dat werk stellend op een breedere basis van ontwikkeling in algemeenen zin, naast de engere op-

leiding tot huiselijke bekwaamheden. Haar lichamelijke moeilijkheden (ze had in haar jeugd een verlammingssiekte doorgemaakt, waarvan de gevolgen haar heele leven bleven drukken) telde ze niet: ze was de leidster, evengoed op wandelingen en buitentochtes, als op rustige huiskameravonden van vertellen, letterkunde en dichtkunderwijs. Zelfs ging ze, toen eens een groot financieel tekort dreigde, persoonlijk op een collecte-reis in de groote steden, een vermoedend en voor haar dubbel zwaar werk, maar ondernomen en met succes volbracht, dank zij haar warme liefde en nimmer-inzinkende geestkracht. Het geheim van deze, schier onbluschbare, energie was haar stalend geloofsvertrouwen, het duidelijk besef eener hooge, maar offers-vragende roeping, de zekerheid — hoe vaak heeft zij er in geschrifte van getuigd — dat ze in dezen arbeid Gods werk mocht werken.

In den zomer van 1918 — ze was toen 66 jaar — dwongen haar afnemende krachten tot een neerleggen van de te zwaar geworden taak. Noodgedwongen scheidde ze van Zetten en ging naar Den Haag. Maar ook daar bleef ze het werk van haar leven en haar hart doen, zooveel ze vermocht. Op verelmiddagen en club-avondjes verenigde ze vele meisjes rondom zich en andermaal schiep ze een sfeer, waarin ze velen tot tijdelijken en eeuwigen zegen is geweest.

Tot kort voor haar dood heeft ze dezen verkleinden vorm van den haar lief-geworden arbeid volgehouden, frisch van geest, verlicht door genadeglanzen, die over haar zinkenden levensavond vielen. En in de blijde zekerheid des geloofs is ze daar in Den Haag gestorven, 76 jaar oud.

Een hoogst-merkwaardige vrouw dus, een rijk-begaafde, die met haar talenten gewoerd heeft, zoolang het dag was, maar ook tot aan den laten avond van haar leven toe, die groote liefde had omdat zij de groote liefde kende.

Toch, hoezeer we dezen philanthropischen arbeid der overledene met dankbare waardeering gedenken, daarin ligt niet de eerste aanleiding, dat we over Mej. MacLaine Pont schrijven. Ze heeft ook nog op ander gebied vruchtdragend werk gedaan, op het gebied der christelijke romankunst, en daarop willen we de aandacht vestigen in deze rubriek van ons blad. Want ook daarin vinden we oorzaak van dankbare herdenking.

Mej. M. W. MacLaine Pont werd in 1852 te Hasselt geboren (vandaar het pseudoniem D. van Hasselt, waaronder ze haar eerste novelle schreef). Jong nog verhuisde ze naar Alkmaar en die verplaatsing is voor haar van bijzondere betekenis geweest. Want, literair begaafd en zich tot literairen arbeid aangetrokken gevoelend, kwam ze daar in contact met de groote romaniëre der 19e eeuw, Mevr. Bosboom-Toussaint, die sindsdien haar, wel veel oudere, maar zeer-welgezinde vriendin werd, haar raadgeefster en helpster, haar ideaal.

Die omgang met Mevr. Bosboom heeft op het werk van Mej. MacLaine Pont een onuitwischaar stempel gezet, zoo duidelijk, dat ze wel genoemd is „de moderne Bosboom”.

Allereerst blijkt dat uit den aard van haar geschriften en de stofkeuze. Behoudens een enkele uitzondering (b.v. een sprookjesboek) schreef ze uitsluitend historische romans en dan van het type, dat den roem van haar leermeesteres uitmaakte: het karakter-beeldend genre. „Is daarbij zeker niet toevallig, dat MacLaine Ponts romans steeds weer vrouwenkarakters tekenen: ze volgde daarin stellig de richting, die Mevr. Bosboom haar wees. De voornaamste boeken, die Mej. MacLaine Pont ons heeft nagelaten, zijn alle analyseerende beschouwingen van een vrouwen-leven. De titels reeds bewijzen dat. We noemen b.v. „Een Alkmaarsche burgemeestersdochter”, „Twee vrouwen-beelden uit vervlogen eeuwen” (over Aleide van Nassau en Madame Louise), „Op de grenzen der Middeleeuwen” (een levensbeeld van Gravin Jacoba van Beieren), „De freule van Renthoeve”, „Francisca de Enzinas”. En — al staan ze dan ook literair niet op de hoogte van Mevr. Bosbooms karakterromans — men herkent aanstonds den invloed der meesteres in de wijze van ontleden en de behoefte aan nauwkeurige historische reproductie.

Stellig zijn deze, te weinig bekende, romans onze belangstelling waard. Ze zijn goed, goed als historische verhalen, goed als karakterbeschrijvingen, goed vooral ook als christelijke boeken. En dan noemen we daar aanstonds bij „De poorters-zoon van Hoorn”, „De kinderen van Batenburg” en „Het fortuin van de Grancey” als niet minder aanbevelenswaardig. Bij de heersche behoefte aan goede, christelijke lectuur van literair gehalte mogen deze romans niet onopgemerkt blijven. Boeken, waarin de geest van Mevr. Bosboom leeft, zijn alleen reeds daarom voor ons en onzen tijd van waarde!

Maar ook uit den vorm van deze romans treedt de invloed van de leermeesteres naar voren. Er is iets in MacLaine Ponts stijl, dat onmiddellijk aan Mevr. Bosboom herinnert: dezelfde gedragenheid, het breed-beschrijvende, de eigenaardige deelvordconstructies, de ietwat onderwetsche woordformaties. Het is in alles duidelijk, dat Mej. Pont

bij de Alkmaarsche grootmeesteres heeft school gegaan en daaraan ontleent haar werk zeker voor een groot deel zijn bekoring: het is daardoor van een intonatie, die ons welluidend in de ooren klinkt.

Eindelijk, maar niet in de minste plaats, herinnert de romankunst van MacLaine Pont aan die van Mevr. Bosboom, wat betreft den geest van vroomheid, van geloof en geloofsverzekerdheid, van christelijke levensvisie en levenshouding, die er uit spreekt. Een onzer bladen schreef van MacL. Pont, dat zij „haar kracht vond bij het kruis” en dat is het, wat haar romans getuigen, zoo goed als haar Zettensche werk: dat is het mede, wat die romans aan Mevr. Bosbooms geschriften verwant doet zijn en telkens weer als soortgelijk doet gevoelen.

Intusschen — op de hoogte van haar leermeesteres stond Mej. MacLaine Pont als romanschrijfster niet: haar talent was zwakker, haar stof- en stijlbeheersching lang niet gelijkwaardig. Ze was een leerlinge en niet, als Mevr. Bosboom, een geboren kunstenaar.

Niemand heeft dit beter gevoeld dan zij zelf. En die erkenning heeft de richting van haar verderen arbeid bepaald.

Dr J. Lammeris van Buuren, die verleden Zaterdag de begrafenisplechtigheid in de Vluchtheuvelkerk te Zetten leidde, heeft dat meegedeeld, toen hij (blijkens het krantenverslag) deze woorden van Mej. MacLaine Pont citeerde: „Mijn illusie was het, om haars gelijke te worden. Maar het ingeschapen talent ontbreekt mij en dat is niet te vergoeden, door hoeveel ijver ook. Ik heb dit betrekkelijk jong ingezien en gelukkig toen ook begrepen, dat, al word ik geen schrijfster zoals zij, mijn leven daarom niet waardeloos behoort te zijn. Daarom heb ik mij hier in Zetten aan den arbeid aangesloten. Ik heb er geen herouw van. Was er meer van mijn letterkundigen arbeid terecht gekomen, als ik dat niet had gedaan? Ik weet het niet, maar betwijfel het”.

Ze is dan ook niet op den literairen weg voortgegaan; het Zettensche werk nam haar bovendien geheel in beslag. Wat ze in die jaren schreef hield met dat werk verband. Waren mededeelingen van haar opleidingschool (geplaatst in het tijdschrift „Eigen Haard”) en van den arbeid der opvoedingsgestichten in ’t algemeen („De Huldiging-gestichten”) of ook practisch-pedagogische brochures („Hoe spreken wij tot onze kinderen over de eeuwige dingen”, „Positie in de Opvoeding”) e.d., geen romans en, een enkele uitzondering van belletristischen aard als „Uit de Overbetuwe” daar-gelaten, ook geen literaire geschriften.

Maar — en dat is zeker merkwaardig, bewijs, dat de schrijfstersroeping, die zij in haar jonge jaren meende te zien toch niet louter inbeelding is geweest — toen zij haar Zettensche taak had neergelegd, kwam de oude liefde weer boven. Ze begon weer historische studie en publiceerde van tijd tot tijd historisch-novellistische bijdragen in „Stemmen des Tijds”. Ook betrok ze in die her-nieuwde belangstelling de Indische geschiedenis en schreef daarover belangrijke persbijdragen (o.a. over het oude Javaansche rijk). Zelfs verdiepte zij zich weer in de herinneringen van haar jeugd-omgang met Mevr. Bosboom en vond iets terug van den geest, dien deze in haar had gewekt. Daarvan geeft blijk haar mooie studie „Vermade liefde, het leven van Mevr. Bosboom uitgebeeld in haar boeken”, die in „Stemmen des Tijds” verscheen. En ook keerde zij terug tot het werk van haar eersten tijd, de uitbeelding van het vrouwen-karakter in de geschiedenis. Ze zette zich tot de bestudeering van het leven van Juliana van Stolberg en schreef ook daarover een artikel, dat nog niet in druk verschenen was, toen de dood aan haar werkzaam en vruchtbaar leven een einde maakte (’t artikel zal eersblaags in „Stemmen des Tijds” verschijnen).

Zoo sloot toch haar laatste levensperiode weer aan bij de eerste. En daarom mogen we in Mej. MacLaine Pont gedenken een vrouw, wier grootte levenswerk zeker op ander terrein gelegen heeft dan dat der literatuur, maar die toch ook voor de literaire kunst, en dan in ’t bijzonder voor de christelijke romankunst, haar betekenis heeft gehad. En zoo goed als in haar toegewijden Zettenschen arbeid, spreekt ze in haar romans nog, nadat ze gestorven is, van de kracht van het kruis, die haar levenskracht was.

C. T.

HET BOEK VAN DE WEEK.

De Hoop der Velden.
Uitg. A. G. Schoonderbeek. Laren.

Onder de vele boekensoorten, die onze tijd kent, vormen een belangrijke en over ’t algemeen zeer verdienstelijke groep de uitgaven, welke we met den naam van natuur-boeken kunnen bestempelen. Ze tekenen alle het leven der natuur, van diere- en plantenuereld, soms beschrijvend, veelal ook in verhalenden vorm, maar altijd zoo, dat de lezer niet een toeschouwer-van-verre is, maar midden in een schoone en immer verrassende werkelijkheid staat. In zekeren zin zijn deze natuur-boeken jacht-verhalen, maar dan gaat het niet om een jacht-